

Ammattikorkeakoulun historia

Ammattikorkeakoulut syntyivät Eurooppaan pääosin 1970-luvulla ja esimerkiksi Ranskassa ja Norjassa ammattikorkeakoulut toimivat kokonaan uusina oppilaitoksina, kun taas Länsi-Saksassa ja Hollannissa ne perustettiin ammatillisten opistojen pohjalta ja Englannissa ne kehittyivät entisistä insinöörikorkeakouluista (Tenhiälä, 1996). Suomen korkeakoulupolitiikka otti mallia yleensä Englannin korkeakoulupolitiikasta, mutta Englannin työväenpuolueen kaksihaaraiseen korkeakoululaitokseen pyrkivästä ohjelmasta ei otettu mallia ratkaisuihin (Lampinen & Savola, 1995). Suomen ammattikorkeakoulujen perustaminen tapahtui 1990-luvun alussa ja globalisaatioshokki iski samaan aikaan, jonka katsotaan olevan hyödyksi ammattikorkeakoulujen synnylle (Välimaa, 2018).

Ammattikorkeakoulut olivat eurooppalainen koulutuspoliittinen vastaus ylioppilaiden paljoudelle ja myös vastaisuksi yliopistojen akateemiseen ja ei-käytännölliseen koulutusprofiiliin (Tenhiälä, 1996). Ammattikorkeakouluista puhuttiin Suomessa ensimmäisen kerran jo 1960-1980-luvuilla, mutta esitys ei vielä tuolloin edennyt (Välimaa, 2018). Ajatus sai tuulta alleen vasta vuonna 1989 opetusministeri Taxellin aikana, kun Suomen koulutuksen kehityksen visiota esiteltiin Finlandia-talossa ehdotuksella ammattikorkeakoulujen perustaminen. (Välimaa, 2018). Ehdotusta alettiin valmistella opetusministeriössä ajatuksella Hollannin ja Saksan ammattikorkeakoulumalleja kaavaileva suomalainen versio, jossa ammattikorkeakoulut olisivat erillisiä, mutta rinnakkaisia ja samantasoisia yliopistojen kanssa (duaalimalli) (Välimaa, 2018). Ammattikorkeakoulupolitiikan keskeinen tehtävänä on piirtää raja korkeakoulujärjestelmän kahden sektorin eriytymisen ja yhdenmukaistumisen välille (Lampinen, 1995). Näiden hallinnollis-organisatoristen ja ohjauksellisten keinojen tulee ylläpitää molempien koulutusmuotojen ominaispiirteitä, mutta ei estää edistykseen liittyvien vaikutteiden kulkeutumista järjestelmästä toiseen (Lampinen, 1995). Ero ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välillä on ammattikorkeakoulujen työelämälähtöisyys ja yliopistojen akateemisuus ja tieteelliset tavoitteet (Välimaa, 2018). Lisäksi eroja ovat myös eriytyneet rakenteelliset tekijät eli tutkintorakenne, henkilöstörakenne, hallinto, ylläpitojärjestelmä ja rahoitusjärjestelmä (Lampinen, 1995).

Asiantuntijuuden kehittäminen ja asiantuntijoiden kouluttaminen olivat suomalaisen ammattikorkeakoulutuksen kehityksen tärkeät lähtökohdat (Välimaa, 2018). Vuosina 1995-1996 Suomessa toimi jo 22 väliaikaista ammattikorkeakoulua, joissa oli yhteensä 85 oppilaitosta (Tenhiälä, 1996). Vuonna 1998 opetusministeriön alaisuudessa oli 32 ammattikorkeakoulua (Herranen, 2003).

Vuonna 1990 tehtiin ehdotus eduskuntaan ammattikorkeakoulujen perustamisesta koulutuspoliittisessa selonteossa ”Suomen koulutusjärjestelmä, koulutuksen taso ja kehittämissuunnitelmat”. (Välimaa, 2018; Lampinen & Savola, 1995). Selonteko oli laaja ja keskustelua herätti selontekoon sisältynyt hahmotelma peruskoulun jälkeisen koulutuksen kehittämissuunnitelmasta (Lampinen & Savola, 1995). Keväällä 1990 ministeriöön lähetettiin 70 ammattikorkeakoulukokeilun esitystä ja 17 nuorisoasteen kokeiluesitystä, joista opetusministeriö hyväksyi 11 nuorisoasteen kokeilua ja 22 ammattikorkeakoulun esitystä (Välimaa, 2018). Ammattikorkeakoulut toimivat

Lähteet:

Tenhiälä, (1996).

Kotila, H. (2005). Tutkimus- ja kehitystoiminnan haasteet ammattikorkeakoulussa. *Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu*. Helsinki: Edita.

Välimaa, J. (2018). Opinteillä oppineita – Suomalainen korkeakoulutus keskiajalta 2000-luvulle. Jyväskylä: UPEF.

Aarnio, H., Helakorpi, S. & Luopajarvi, T. (1991). Ammattipedagogiikka. Perusteita ja sovelluksia. Helsinki: WSOY.

Lampinen, O. & Savola, M. (1995). Ammattikorkeakoulujen syntyvaiheet Suomessa. *Ammattikorkeakoulut – vaihtoehto yliopistolle*. GAUDEAMUS: Tampere.

Herranen, J. (2003). Ammattikorkeakoulu diskursiivisena tilana. Järjestystä, konflikteja, kaaosta. Joensuu: Joensuun yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja, no. 85.

Lampinen, O. (1995). Ammattikorkeakoulut – vaihtoehto yliopistolle. GAUDEAMUS: Tampere.